Aan de gemeenteraad

Datum: 14 mei 2019

Onderwerp: Jaarverslag en jaarrekening 2018

Inleiding

We presenteren het jaarverslag en de jaarrekening 2018. De accountant heeft hierover een goedkeurende verklaring afgegeven.

1. Wat adviseert het college te besluiten?

- Het jaarverslag en de jaarrekening 2018 vast te stellen met een positief saldo van € 6.947.566.
- Het positieve saldo in te zetten om voor een bedrag van € 3.473.000 budgetten over te hevelen om diverse projecten af te kunnen ronden/alsnog uit te kunnen voeren.
- Het restant van € 3.474.566 in de algemene reserve te storten.
- Het jaarrekening bijlagenboek 2018 vast te stellen.
- Het Meerjarenprogramma Grondbedrijf 2019-2022 vast te stellen en daarmee kennis te nemen van de financiële positie en de te verwachten ontwikkelingen.

2. Jaarverslag

In het jaarverslag blikken we terug op wat we in 2018 wilden bereiken, wat we hebben gedaan en wat dat heeft gekost. Dit document dat beïnvloed is door twee colleges. Kort voor de zomervakantie hebben we het coalitieakkoord *Kansen zien, kansen pakken* gepresenteerd en is het nieuwe college van start gegaan. Dat maakt dat we in dit jaarverslag terugkijken op een jaar waarin acties die gepland zijn in de vorige coalitieperiode zijn uitgevoerd, en waar de eerste accenten van het huidige college ook zichtbaar zijn.
Deze onderwerpen hebben we al toegelicht in de programma-evaluatie 2018 die we u in maart hebben aangeboden.

3. Jaarrekening

De jaarrekening 2018 sluit met een positief saldo van **€ 6,9 miljoen**. In de volgende tabel zijn de rekeningcijfers vergeleken met de bijgestelde begroting (na verwerking van de 3O-ontwikkelingen in de financiële tussenrapportage 2018 en de programmabegroting 2019-2022).

+ is uitgaven/nadelig saldo
- is inkomsten/voordelig saldo
bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2018 na wijziging	Verschil
Lasten	294.884	301.362	-6.479
Baten	-296.895	288.656	-8.239
Saldo programma's	**-2.012**	**12.706**	**-14.718**
Stortingen reserves	19.865	18.524	1.341
Onttrekkingen reserves	-24.801	-31.113	6.312
Mutaties reserves	**-4.936**	**-12.589**	**7.653**
Jaarrekeningresultaat	**-6.948**	**117**	**-7.065**

In het hoofdstuk Bestemming rekeningresultaat wordt voorgesteld het saldo van € 6,9 miljoen als volgt in te zetten:
- Een bedrag van € 3.473.000 over te hevelen naar 2019 en te bestemmen voor de uitvoering/afronding van diverse projecten.
- Het resterende bedrag van € 3.474.556 te storten in de algemene reserve.

4. Resultaatbestemming/budgetoverhevelingen

In de jaarrekening wordt voorgesteld om het positieve saldo van afgerond € 6,9 miljoen te bestemmen. Voorgesteld wordt om voor concrete projecten een bedrag van € 3.473.000 miljoen over te hevelen naar 2019 en te bestemmen om deze projecten in 2019 alsnog uit te voeren/af te dekken. Het gaat om de volgende bedragen:

bedragen in euro's

Nr.	Omschrijving	Bedrag
1	Beschermd Wonen	2.420.000
2	Speeltoestellen Meteoor	30.000
3	Verbod fietsen in het centrum	25.000
4	Budget duurzaamheid	125.000
5	Impulsgelden weerbaar bestuur	120.000
6	Inzet bouwkundig projectleider	100.000
7	Expertise duurzaamheid	43.000
8	ICT upgrades	130.000
10	Onder-uitputting algemene uitkering	480.000
11	Storting algemene reserve	3.474.566
	Totaal voorstellen bestemming/overheveling	**6.947.566**
	Saldo jaarrekening	**6.947.566**
	Saldo na bestemming/overheveling	**0**

De toelichting op de verschillende posten staat in het jaarverslag en jaarrekening 2018 in het hoofdstuk Bestemming rekeningresultaat.

Van het restant van € 3.474.566 miljoen wordt voorgesteld dit in de algemene reserve te storten. De algemene vrije reserve is bestemd voor de opvang van algemene risico's en fluctuaties in de rekeningresultaten.

De norm voor de algemene reserve is 10% van de algemene uitkering. Op basis van de begroting 2019 is deze norm afgerond € 17 miljoen. De hoogte van de algemene reserve is afgerond € 21,5 miljoen (voor bestemming rekeningresultaat). Rekening houdend met nog lopende verplichtingen van circa € 5 miljoen zorgt deze storting ervoor dat het saldo van de algemene reserve uitkomt op € 19,9 miljoen.

5. Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG) 2018-2021

De paragraaf grondbeleid en het MPG 2019-2022 bevatten de verantwoording van het grondbedrijf over het afgelopen jaar en geven inzicht in de prognose voor de komende vier jaren.

De boekwaarde van de grondexploitaties per 31 december 2018 is € 108,5 miljoen. Dit is inclusief het Osse aandeel van de boekwaarde van het intergemeentelijke project Heesch-West en inclusief beheercomplexen en immateriële vaste activa. Dit betekent ten opzichte van 2017 een toename van € 4 miljoen.

Uit deze overzichten valt op te maken dat we de komende jaren nog een toekomstige winst van circa 32,5 miljoen verwachten. Winstnemingen gaan naar de ABR (algemene bedrijfsreserve grondbedrijf). De ABR dient namelijk als weerstandsvermogen. Als het weerstandsvermogen voldoet aan de eisen van de risico-analyse dan kunnen we eventueel afromen naar de algemene dienst. Dit bekijken we elk jaar op basis van de werkelijke realisatie.

De algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf (ABR) is bedoeld om conjuncturele risico's af te dekken. De reserve planeconomische risico's is voor de dekking van risico's in projecten die onvoldoende of geen winstpotentie bezitten. Daarnaast worden concrete voorzieningen gevormd voor te verwachten exploitatieverliezen c.q. afboekingen van boekwaarden naar marktwaarde in de huidige bestemming.

De algemene bedrijfsreserve stijgt de komende jaren van € 11,6 miljoen eind 2018 naar € 26,5 miljoen eind 2021. De minimale omvang van deze reserve bedraagt € 6,9 miljoen in 2019 en stijgt naar circa € 10 miljoen in 2023. Het bedrag boven deze minimale ABR kunnen we afromen naar de algemene middelen. Op basis van de prognose inde programmabegroting 2019-2022 is besloten om de ABR met € 4,6 miljoen te verlagen.
We hebben rekening gehouden met het besluit van de gemeenteraad om de grondexploitatie voor het Walkwartier vast te stellen. Het verwachte verlies is opgenomen onder de post voorziening exploitatieverliezen. Hierin zitten ook verliezen gekoppeld aan andere projecten. Voor het project Heesch-West is op basis van de regionaal vastgestelde grondexploitatie een verwacht verlies van € 13,1 miljoen afgedekt (in een voorziening). Daarnaast hebben we op basis van onze risicoanalyse een aanvullende risicoreserve van afgerond € 2 miljoen voor Heesch-West gevormd.

De projectenrapportages leggen we vertrouwelijk ter inzage bij de griffie.

6. Begrotingsrechtmatigheid

De accountant geeft niet alleen een oordeel over het getrouw beeld van de jaarrekening, maar ook over de financiële rechtmatigheid. Bij de financiële rechtmatigheid gaat het om de begrotingsrechtmatigheid: handelen we binnen de begroting zoals de gemeenteraad die heeft vastgesteld? Daarbij wordt niet alleen gekeken of de werkelijke lasten hoger zijn dan begroot, maar ook of de lasten aan het juiste begrotingsjaar en aan het juiste programma zijn toegerekend.
In een aparte paragraaf in de (concept) jaarrekening is een analyse gemaakt van deze begrotingsrechtmatigheid. Conclusie hieruit is dat de overschrijdingen binnen het bestaande beleid passen en/of worden gedekt via inkomsten.

7. Accountantsverklaring

De accountant heeft een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Uit de controlewerkzaamheden zijn wel twee onzekerheden naar voren gekomen, het bedrag hiervan valt ruimt binnen de goedkeuringstolerantie. De ene onzekerheid heeft betrekking op de prestatielevering voor zorglasten vanuit het Landelijk Transitie Arrangement (€ 2.676.000). De andere heeft betrekking op de prestatielevering van de persoonsgebonden budgetten (€ 425.000). Dit zijn onzekerheden waar wij zelf nauwelijks invloed op hebben.
Naast de controleverklaring heeft de accountant een accountantsverslag met haar bevindingen opgesteld. Deze is bijgevoegd.

8. Behandelprocedure

De verdere behandelprocedure is als volgt:
- 29 mei 2019: behandeling jaarstukken in de Rekeningcommissie
- 27 juni 2019: behandeling jaarstukken in de gemeenteraad

Bijlagen

- Jaarverslag en jaarrekening 2018
- Jaarrekening 2018 bijlagenboek
- Meerjarenprogramma Grondbedrijf 2019-2022
- Accountantsverslag PwC

Samenvatting (=korte inhoud)

Het jaarverslag en de jaarrekening over 2018 zijn opgesteld. Daarin blikken we zowel inhoudelijk als financieel terug op de resultaten die in 2018 bereikt zijn. Daarnaast is het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG) geactualiseerd.
De inhoudelijke hoofdlijnen worden in de aanbiedingsbrief samengevat. De belangrijkste financiële punten staan in het samenvattend financieel beeld in het boekwerk.